

ÅRSMELDING

2009

Vedtatt på KIFO styremøte 17. mars 2010, Sak 3/10

KIFO – Centre for Church Research · P.O. Box 45 Vinderen · NO-0319 Oslo, Norway
Telephone +47 23 33 47 20 · Telefax +47 23 33 47 29 · Account no: 3000 1633 496
Org.no. 977 553 989 · mail: kifo@kifo.no · www.kifo.no

1. STIFTELSEN KIRKEFORSKNING

KIFO er opprettet i 1993 av Kirkerådet i Den norske kirke etter oppdrag fra Kirkemøtet, og har følgende formål:

- * Å drive og stimulere til forskning om kirke, religion og livssyn i samfunnet
- * Å drive utrednings- og utviklingsarbeid i dette fagområdet
- * Å formidle forskning og forskningsresultater til brukerne; til menighetene, til samfunnet og den offentlige debatt

Innenfor forsknings- og utviklingsfeltet prioriterer KIFO forskning, dette omfatter *grunnforskning* og *anvendt forskning*. KIFO skal også drive med *utviklingsarbeid*; utviklingsarbeidet i KIFO har som regel ekstern finansiering, og er som regel utviklet i samarbeid med oppdragsgivere.

KIFO er grunnlagt ut fra et kirkelig ansvar (vedtektene § 4); dette innebærer at KIFO har sin oppmerksomhet særlig rettet mot utfordringer Den norske kirke og andre kristne kirkesamfunn har i sitt møte med samfunnet og kulturen, og at forskning og utvikling tar sikte på å være *relevant for kirkelige aktører*. Det kan for eksempel innebære at KIFO vier oppmerksomhet til endringer i kirken og i dens forhold til samfunnet og kulturen. En slik oppmerksomhet må kombineres med at religion og livssyn inkluderes i interessefeltet, og at KIFO opprettholder selvstendighet, kvalitet og frihet i forskning og utviklingsarbeid.

KIFOs forskningsmiljø og forskernettverk utgjøres av et forskningssenter med en fast stab av forskere, og samarbeidsavtaler med andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner og med enkeltpersoner. KIFO vektlegger tverrfaglig samarbeid om felles forskningsoppgaver.

Denne årsmeldingen er skrevet på bakgrunn av ny strategisk plan for 2009-2011 vedtatt av KIFOs styre 4. desember 2008. Denne planen fastsetter følgende satsningsområder for virksomheten:

- Reformen og endringsprosesser i Den norske kirke
- Religionen i samfunnet og den religiøse pluralismen
- Kirker, religion og etikk

2. VIRKSOMHETEN 2009

KIFOs virksomhet i 2009 har vært preget av ordinær oppdrags- og forskningsvirksomhet. På personellsiden har det vært lite endring.

Organisasjon og stab

Representantskapsmøtet ble avholdt 11. juni 2009 og vedtok blant annet endringer i KIFOs vedtekter som justerer sammensetning, funksjon og organisatorisk plassering av Forskningsutvalget. Vedtektsendringene er godkjent av Stiftelsestilsynet i brev datert 28.1.2010. Det ble valgt to nye medlemmer til KIFOs styre: Per Pettersson, Universitetet i Karlstad, og Ingunn Folkestad Breistein, Ansgar Teologiske Høgskole

KIFOs styre har avholdt 4 møter og behandlet 29 saker. Styreleder og forskningssjefen har 8. juni 2009 hatt møte med Kirkedepartementet som en årlig oppfølging av det statlige tilskudd.

KIFOs forskningsutvalg (FU) har en rådgivende funksjon overfor styret og forskningssjefen, og er redaksjonskomité for KIFO perspektiv. Utvalget har i 2009 bestått av professor Pål Repstad, Universitetet i Agder, og professor Lisbeth Mikaelsson, Universitetet i Bergen, begge oppnevnt av styret, forsker Ulla Schmidt, representant for de ansatte, og forskningssjef Hans Stifoss-Hanssen, leder. Nytt medlem oppnevnt av Styret etter vedtektsendring er førsteamanuensis Geir Skeie, Universitetet i Stavanger. Olaf Aagedal er vara for de ansatte i den periode Ulla Schmidt er fungerende forskningssjef. Som redaksjonsutvalg for KIFO Perspektiv suppleres det av forlagsredaktør Vebjørn Andreassen, Tapir Akademisk Forlag. Det har vært fire møter i utvalget 2009, hvorav et fellesmøte med styret.

I 2009 hadde KIFO fem forskere i fulle stillinger (inkludert forskningssjefen), en forsker i 66 % på årsbasis, (varierende stillingsprosent pga ferdigstilling av prosjekt fra tidligere stilling), forskningsassistent i 100 % hele året, en prosjekttilknyttet forsker i engasjement fra 1. oktober og ut året. I tillegg er en professor II (20 %) (Pål Repstad) tilknyttet KIFO, og forskningssjefen har 20 % forskning i sin stilling. De administrative funksjonene på kontoret ivaretas av en rådgiver i 100 % stilling samt 2 deltidsansatte på regnskap og lønn.

Forskningssjefen er av styret innvilget 6 måneders forskerpermisjon fra 1. oktober 2009. Forsker Ulla Schmidt er fungerende forskningssjef i permisjonsperioden.

Tre av de fast ansatte forskerne har hatt akademiske bistillinger. Inger Furseth er professor II ved Det teologiske Menighetsfakultet og Ulla Schmidt er professor II ved Teologisk Fakultet, Universitetet i Oslo. Forskningssjefen har hatt bistilling som førsteamanuensis II ved Diakonhjemmet Høgskole avdeling for diakoni fra 1. januar 2009. Medlemmene av den sentrale staben har ellers blitt mye brukt til enkeltstående faglige oppdrag.

Forskerne Pål Ketil Botvar og Ida Marie Høeg har i løpet av året disputert for henholdsvis Ph.D. graden ved Universitetet i Oslo og Ph.D. graden ved Universitetet i Bergen. Samtlige fast ansatte forskere ved KIFO har dermed doktorgrad.

Kontakt og samarbeid i nettverket

Nettverket av hovedsamarbeidspartnere i KIFO endret struktur i 2007. Det samarbeides om en rekke forskningsprosjekter, blant annet:

- Evaluering av demokratireformen i Den norske kirke: KIFO har sammen med MF fått oppdraget med å evaluere demokratireformen. I tillegg deltar Institutt for Samfunnsforskning.
- Rekruttering til prestestillinger i Den norske kirke: Referansegruppen er bl.a. sammensatt av representanter fra våre samarbeidspartnere. I tillegg bidrar Diakonhjemmet Høgskole i gjennomføringen av prosjektet.
- Kirkestatistikk: KIFO har løpende kontakt med Kirkerådet, KKD, SBB og NSD angående kirkestatistikk, utforming av skjema for innhenting av data, og bruk av data i analyse.
- Religion 2008: forskere fra Universitetet i Agder og Det teologiske Menighetsfakultet deltar, dessuten også deltakelse fra Universitetet i Oslo.
- Konfirmasjon 2008: IKO – Kirkelig pedagogisk senter og KUN, Kirkelig utdanningscenter i nord deltar sammen med KIFO.
- Ungdom, religion og menneskerettigheter: Samarbeid med Det teologiske fakultet (TF).
- Menighetsutvikling i folkekirken: KIFO deltar som samarbeidspartner og i referansegruppen for et 3-årig FoU-prosjekt i perioden 2008-2011 i regi av Det teologiske Menighetsfakultet. KIFO skaffer til veie demografiske, sosiale og religiøse data på soknenivå.

- Det nordiske forskningsprosjektet NOREL (2009 – 2013) som ledes fra KIFO, har deltakelse fra Universitetet i Agder, fra Universitetet i Oslo, og fra universiteter i alle de nordiske landene.

I Representantskapsmøtets faglige del var temaet "Reformene i kirken – en snuoperasjon fra en ovenfrastyrt til en nedenfrastyrt kirke?" Gjesteforeleser Dr. philos. Håkon Lorentzen, Institutt for Samfunnsforskning.

De åpne KIFO-seminarene hadde følgende program:

KIFO-seminar våren 2009:

Tema "Ny religionsundersøkelse: Sentrale funn om religion, offentlighet og moral"

Første dag før lunsj var det "Mini-seminar", åpent for alle interesserte, der KIFO-forskerne Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt presenterte og diskuterte noen sentrale funn fra en undersøkelse i 2008 av religion i den norske befolkningen. Etter lunsj var det fagseminar med gjesteforeleser Peter Luchau, PhD i religions sosiologi, Københavns Universitet - "Kvantitative religionsdata fra en dansk forskersynsvinkel". Andre forelesere var: May Linda Magnussen, UiA, Pål Repstad, UiA, Ida Marie Høeg, KIFO, Knut Lundby, UiO og Morten Sandland, MHS. 28 deltagere.

KIFO-seminar, høsten 2009:

Tema: "Kulturkyrkja og Pilegrimskyrkja". Forelesere: Lisbeth Mikaelsson, UiB, "Perspektiv på mål og strategiar i den statlege pilegrimssatsinga", Harald Olsen, UiA, "Pilegrimsmål og kulturell identitetsfaktor", Leif Gunnar Engedal, MF, "Fangar på pilegrimsvandring", Pål Repstad, UiA, "Julekonsertar som kyrkjeleg kulturprofilering", Margunn Sandal, TF, "Kyrkjerommet sine atmosfærar", Erik Hillestad, KKV, "Kulturkyrkje – spesialdisiplin eller breiddeidrett"? 42 deltagere.

Internasjonalt samarbeid

KIFOs forskere har i 2009 vært aktive i flere internasjonale forskningssamarbeidsprosjekter:

I prosjektet "The role of religion in the public sphere. A comparative study of the five Nordic countries" (NOREL) deltar forskere fra Uppsala Universitet, Aarhus Universitet, University of Iceland og Church Research Institute, Finland. Prosjektet ledes av KIFO v/ Inger Furseth, og i tillegg deltar Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt fra KIFO.

I prosjektet International research on confirmation work, som ledes av Friedrich Schweitzer, Universitetet i Tübingen, deltar forskere fra Danmark, Finland, Tyskland, Østerrike, Sverige, Sveits. Fra KIFO deltar Ida Marie Høeg.

I tillegg har flere av forskerne i løpet av 2009 hatt verv i internasjonale fagorganisasjoner:

Furseth er styremedlem i Research committee 22 (dvs. religions sosiologi) i International Sociology Association.

Schmidt er styremedlem i Societas Ethica / European Society for Research in Ethics.

Høeg er representant for Norge i styret i Nordic Network of Thanatology – Studies of Death, Dying and Bereavement.

KIFO er dessuten sterkt involvert i redaksjonen og utgivelsen av det internasjonale tidsskriftet Nordic Journal of Religion and Society, ved at henh. Inger Furseth og Pål Repstad er redaktører.

Prosjekter og publisering

Prosjektporteføljen for 2009 avspeiler KIFOs strategiske mål slik disse er uttrykt i strategisk plan (2009-2011) og den etterspørsel som uttrykkes gjennom ekstern finansiering. I tillegg reflekterer den også forskergruppens kompetanse og sammensetning. I utvikling av eksternt finansierte prosjekter så vel

som gjennom prioritering innenfor sin grunnbevilgning legger KIFO videre vekt på å respondere på aktuelle utviklingstrekk, behov og initiativer på området kirke, religion og livssyn i samfunnet. Grunnbevilgningen søkes brukt på to måter: dels til å tilføre ytterligere forskningsbasert kunnskap på områder med eksternt finansierte prosjekter, og dermed supplere og utdype den kunnskap som bygges opp gjennom ekstern finansiering og de aktuelle behov den uttrykker; dels til forskning som besvarer aktuelle utviklingstrekk og behov på områder med svakere tilgang på ekstern finansiering. Det legges vekt på å anvende, analysere og forske på data tilgjengelige gjennom kirkelige statistikker og registre, både gjennom særskilte prosjekter primært basert på kirkestatistikkdata, og gjennom å utnytte og analysere slike data i andre prosjekter i kombinasjon med andre datakilder (prosjektene "Tilstandsrapport for Den norske kirke" og "menighetsutvikling i folkekirken" er eksempler på det første, "Religion 2008" er eksempel på det andre)

I tråd med disse overordnede prinsippene har KIFO i 2009 prioritert følgende forskningsområder:

- Forskning om sentrale reform- og endringsprosesser i Den norske kirke, herunder forskning om rekruttering til prestedtjeneste, kirkelig demokrati, trosopplæringsreformen og kultursatsingen i Den norske kirke,
- Forskning om religion og offentlighet, religiøs mangfold og religionens betydning for samfunnsverdier
- Forskning som gjennom anvendelse og analyse av kirkestatistikk og registerdata gir kunnskap om tilstand og endring i Norge på området kirke, religion og livssyn.

Noen utvalgte prosjekter

- Det nordiske forskningsprosjektet NOREL, The role of religion in the public sphere. A comparative study of the five Nordic countries. Programmet er finansiert av NORDCORP med en totalsum på 596,522 EUR for perioden 2009-2013. Prosjektledelse og administrasjon er lokalisert ved KIFO og programmet ledes av Inger Furseth. Av andre KIFO-forskere deltar Pål Ketil Botvar, Ulla Schmidt og Pål Repstad. Det ble avholdt et todagers oppstartsseminar i Oslo i september 2009, og to Ph.D.-stipendiatstillinger ble utlyst i desember 2009.
- I samarbeid med Kirkerådet har KIFO utarbeidet "Tilstandsrapport for Den norske kirke" (redaktør: Ida Marie Høeg), med medlemskap i Den norske kirke som hovedtema. Rapporten analyserer registerdata og kirkelige statistikker, med henblikk på hva som former medlemmenes forhold til Den norske kirke, og hvordan medlemskap endrer seg over tid. Tilstandsrapporten er et ledd i KIFOs kontinuerlige arbeid med å drive forskning og kunnskapsoppbygning basert på registerdata og kirkestatistikk, og slik yte bidrag til kirkestatistikkfeltet. Også andre av KIFOs prosjekter for 2009 anvender kirkelige registre og statistikk, og driver forskning og kunnskapsbygning basert på disse. Det gjelder bl.a. prosjektene Religion 2008, evaluering av demokratireformen i Den norske kirke, rekruttering til prestestillinger og menighetsutvikling i folkekirken.
- Tre større oppdragsprosjekter har vært sentrale i KIFOs forsknings- og utredningsvirksomhet i 2009:
 - o En todelt studie om rekruttering til prestedtjeneste i Den norske kirke (finansiert ved tilskudd fra KKD)
 - o En studie av presters arbeidsforhold, dels for hvert bispedømme (finansiert i 2008 av bispedømmene), dels en samlet oppsummering (finansiert av Den norske kirkes Presteforening)
 - o Evaluering av kirkevalget 2009 / demokratireformen i Den norske kirke, finansiert av Kirkerådet

KIFO har et sterkt engasjement i arbeidet med kirkelige registre og statistikk. Samarbeidet med Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste om utviklingen av Kirke databasen fortsetter, men går via avtalen med Kirkerådet. For øvrig har vi et samarbeid med KKD (fra 1.1.2010: Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD)) og Statistisk Sentralbyrå om utvikling av rapporteringsordninger for kirkelig sektor i KOSTRA-prosjektet. Forsker Ida Marie Høeg har ansvar for dette engasjementet fra KIFOs side. Forskningsjef Hans Stifoss-Hanssen er dessuten leder for arbeidsgruppe for kirkestatistikkfeltet.

KIFO har i 2009 fortsatt å bidra til utgivelsen av Nordic Journal of Religion and Society (NJRS), som er publisert av Tapir akademisk forlag og er et nivå 2-tidsskrift. Inger Furseth og Pål Repstad er redaktører. NJRS utgis i tillegg med støtte fra Nordisk publiseringsnemnd for humanistiske og samfunnsvitenskapelige tidsskrifter (NOP-HS) og Universitetet i Agder.

Samlet sett har KIFO hatt et godt publiseringsår, der volumet på publiseringen til KIFOs ansatte har også hatt en god utvikling. Liste over publikasjonene finnes i kap 6, og finnes også en oversikt over KIFOs samlede aktiviteter når det gjelder publisering og formidling.

Oversikt over publikasjoner – ansatte på KIFO

	2007 Sum	2008 Sum	2009 Sum	Hvorav på engelsk	Vitenskaplig nivå 2	Vitenskaplig nivå 1
Bøker	3	2	2	0		
Artikler i tidsskrifter og bøker	7	12	13	7	5	2
Institusjonsrapporter el. lignende	6	8	11	0		
Bokanmeldelser i vitenskaplige tidsskrift/fagtidsskrift	2	6	1	1		1

Samlet sett er KIFOs forskere svært aktive både når det gjelder kommunikasjon med forskersamfunnet, og med KIFOs ulike brukergrupper og offentligheten.

Økonomi

Statstilskuddet til KIFO utgjorde i 2009 5.4 millioner kroner. De samlede inntektene var 7,8 millioner kroner.

Omfanget av de eksterne prosjektinntektene har vært betydelig høyere i 2009 enn foregåene år. (2008: 591 700, 2009: 2 064 234) Det skyldes nye oppdrag som NOREL, Evaluering av demokratireformen og Kultur i kirken. I tillegg til prosjektinntekter kommer medlemskontingent fra samarbeidspartnerne på kr 360 000.

KIFO har fortsatt sine lokaler i 3. etasje ved Diakonkjemmet Høgskole. Leieavtalen ble reforhandlet høsten 2009, hvilket resulterte i en betydelig høyere husleie.

Styrets vurdering

Oppsummerende vurderer Styret 2009 som et godt år for KIFO. Det har vært et høyt aktivitetsnivå og arbeidet som utføres holder god kvalitet. Samlet sett er KIFOs formål ivaretatt på en god måte, både når det gjelder det overordnede formål, og når det gjelder de mer avgrensede oppgavene definert i strategisk plan. Det er grunn til å framheve omfanget av fremtreden i media sammen med annen

kommunikasjon av KIFOs forskning og virksomhet med omverdenen. KIFOs forskere er etterspurt som aktører og bidragsyttere i ulike offentlige sammenhenger. Dette indikerer til sammen at forskningsvirksomheten har god samfunnsrelevans. I 2009 har KIFO gått aktivt inn både i stat/ kirke-spørsmålet og i religionsdebatten.

Omfanget av eksternt finansiert prosjekter har i 2009 vært tilfredsstillende, ved siden av den løpende aktivitet KIFO er forpliktet på. Det er krevende å holde et jevnt høyt nivå på inngangen av eksterne prosjektmidler, særlig fordi aktuelle oppdragsgivere ikke alltid har økonomi til å betale alle de faktiske, direkte og indirekte kostnader. KIFO må da vurdere delfinansiering av sin grunnbevilgning.

Nettverksstrukturen ble endret i 2007. Som det fremgår av listen s. 3 samarbeider KIFO med mange av nettverkspartnerne om en rekke ulike prosjekter. Det kan likevel være grunn til å se på hvordan den nye strukturen fungerer, særlig hvilke forventninger samarbeidspartnerne og KIFO gjensidig har til hverandre, og hvordan de hver i sær vurderer utbyttet av samarbeidet.

3 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERNE, REPRESENTANTSKAPET OG STYRET

Hovedsamarbeidspartnerne 2009

Ansgar Teologiske Høgskole, Kristiansand (ATH)
Det praktisk-teologiske seminar, Oslo (PTS)
Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo (TF)
Det teologiske Menighetsfakultet, Oslo (MF)
Diakonhjemmet Høgskole, Oslo (DHS)
Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning, Trondheim (DMMH)
til og med 10. juni 2009
Høgskolen i Finnmark, Seksjon for samfunns- og religionskunnskap, Alta (HiF)
Høgskulen i Volda, Institutt for religion, livssyn og kyrkjefag, Volda (HVO)
IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Oslo
Kirkerådet, Oslo (KR)
Misjonshøgskolen, Stavanger (MHS)
Norsk Lærerakademi, Bergen (NLA Høgskolen)
Universitetet i Agder, Fakultetet for humanistiske fag, Kristiansand (UiA)

Representantskapet pr 31.12.2009

Høgskolelektor Elisabeth Nilsen, leder
 Varamedlem: Rådgiver Synnøve Hinnaland Stendal, oppnevnt av Kirkerådet
Direktør Jens-Petter Johnsen
 Varamedlem: Assisterende direktør Gerd Karin Røsæg, oppnevnt av Kirkerådet
Professor Ingvild Sælid Gilhus
 Varamedlem: Sokneprest John Egil Rø, oppnevnt av Kirkerådet
Professor Jone Salomonsen
 Varamedlem: Professor Halvor Moxnes, oppnevnt av Teologisk Fakultet, UiO
Professor Harald Hegstad
 Varamedlem: Førsteamanuensis Kristin Norseth, oppnevnt av Menighetsfakultetet
Professor Knut Alfsvåg
 Varamedlem: Professor Magnar Kartveit, oppnevnt av Misjonshøgskolen
Stipendiat Gunfrid Ljones Øierud
 Varamedlem: Høgskolelektor Marit Bunkholt, oppnevnt av Det praktisk-teologiske seminar
Rektor Harald Askeland
 Varamedlem: Førsteamanuensis Kai Ingolf Johannessen, oppnevnt av Diakonhjemmet Høgskole
Direktør Eigil Morvik
 Varamedlem: Høgskolelektor Kristine Toft Rosland, oppnevnt av IKO – Kirkelig pedagogisk senter
Rektor Egil Morland
 Varamedlem: Rektor Bjarne Kvam, oppnevnt av Norsk lærerakademi
Førstelektor Per Halse
 Varamedlem: Førsteamanuensis Arne Redse, oppnevnt av Høgskulen i Volda
Høgskolelektor Olav Tveiterås
 Varamedlem: Høgskolelektor Lilly-Anne Ø. Elgvin, oppnevnt av Høgskolen i Finnmark
Førsteamanuensis Årstein Justnes

Varamedlem: Førsteamanuensis Dagfinn Ulland, oppnevnt av Universitetet i Agder
Forskningsleder Ingunn F. Breistein.

Varamedlem: Førstelektor Lars Råmunddal, oppnevnt av Ansgar Teologiske Høgskole

KIFOs styre 2009

Professor Knut Lundby, leder, oppnevnt av Kirkerådet

Varamedlem: Høgskolelektor Alf Rolin

Professor/rektor Vidar L Haanes

Varamedlem: Førsteamanuensis Aud Tønnessen

Professor Margit Warburg til juni 2009.

Nytt medlem fra juni 2009: Universitetslektor Per Pettersson, Universitetet i Karlstad.

Varamedlem: Professor Harald Askeland til juni 2009.

Nytt medlem fra juni 2009: Direktør Eigil Morvik, IKO

Førsteamanuensis Astri Ramsfjell til juni 2009.

Nytt medlem valgt for en periode på to år fra juni 2009: Førsteamanuensis Ingunn Folkestad Breistein, Ansgar Teologiske Høgskole.

Varamedlem: Førsteamanuensis professor Njål Skrunes

Forsker Ida Marie Høeg, representant for ansatte.

Varamedlem: Forsker Pål Ketil Botvar

4. ANSATTE I 2009

Hans Stifoss-Hanssen

Forskningssjef; dr.philos., religionspsykologi

E-post: hans.stifoss-hanssen@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 30

Pål Ketil Botvar

Forsker II; cand.polit., fra 2009: Ph.D., statsvitenskap

Arbeidsfelt: empiriske studier av moral, religion og politiske holdninger, statistikk, religionssosiologi, nyreligiositet, menighetsstudier.

E-post: pal.ketil.botvar@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 27

Inger Furseth

Forsker I; dr.polit., sosiologi

Arbeidsfelt: religionssosiologi, kjønn og religion, religiøst mangfold, sosiologisk teori, sosiale og religiøse bevegelser.

E-post: inger.furseth@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 24

Ida Marie Høeg

Forsker III; fra 2009: Ph.D. og Forsker II; cand.philol., kristendomskunnskap

Arbeidsfelt: religionssosiologi, religiøse og sekulære livsløpsritualer, kjønn og religion, jødisk religiøsitet, menighetsstudier, kirkestatistikk.

E-post: ida.marie.hoeg@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 26

Ulla Schmidt

Forsker I; dr.theol., teologi

Arbeidsfelt: Religion og etikk, religion og offentlighet, stat – kirke, profesjonsetikk, empiriske studier av etikk og moral, etisk teori.

E-post: ulla.schmidt@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 28

Olaf Aagedal

Forsker I; dr.philos., sosiologi

Arbeidsfelt: Kultur- og religionssosiologi

E-post: aagedal@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 23

Pål Repstad

Professor II; dr.philos., sosiologi

Arbeidsfelt: samfunnsvitenskapelige metoder, sosiologisk teori, religionssosiologi.

E-post: pal.repstad@uia.no

Direkte telefon: 38 14 15 54

Engasjert på prosjekt:

Ann Kristin Gresaker

MA, sosiologi

Engasjert i 100 % stilling

Forskningsassistent på rekrutteringsprosjektet og presters arbeidsforhold.

E-post: gresaker@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 21

Helene Egeland

Forsker, Ph.D.

Engasjert fra 1.10.2009 på prosjekt Kultur i kirken.

E-post: egeland@kifo.no

Direkte telefon 23 33 47 25

Administrasjon:

Maria Aase

Rådgiver, cand.mag.

Arbeidsfelt: adm. funksj, økonomi, web, lokal bibliotekdrift m.m.

e-post: maria.aase@kifo.no

Direkte telefon: 23 33 47 20

Knut Evensen

Controlleroppgaver. Deltidsstilling

Bodil Hafslund

Regnskapsførsel. Deltidsstilling

5. PROSJEKTER UNDER ARBEID 2009

KIFOs styre vedtok ny strategisk plan 2009-2011 på styremøte 4. desember 2008. I henhold til den nye planen, presenteres prosjektene under følgende tre overskrifter, som svarer til satsningsområdene. (For publikasjoner og formidling fra prosjektene, se kapittel 6.)

1. Reform og endringsprosesser i Den norske kirke
2. Religionen i samfunnet og den religiøse pluralismen
3. Kirker, religion og etikk

Når det under finansiering står KIFO, betyr det at prosjektet er finansiert av KIFOs grunnfinansiering/tilskudd over statsbudsjettet. Der det står KIFO og en annen institusjon, er prosjektet finansiert med tilskudd samt at KIFO bruker av grunnfinansieringen for å gjennomføre prosjektet.

1. Reform og endringsprosesser i Den norske kirke

I følge Strategisk plan 2009-2011 vil KIFO vise oppmerksomhet til endringene i Den norske kirke og i dens forhold til samfunnet og kulturen. Det gjelder Den norske kirkes arbeid med kirkeordning, demokrati, liturgier, trosopplæring, kultur og organisasjonsspørsmål.

Evaluering av demokratireformen i Den norske kirke

Bemanning: Ulla Schmidt (prosjektleder) Pål Ketil Botvar, Ann Kristin Gresaker, Ida Marie Høeg. I samarbeid med forskergruppe ved MF og ISF

Ferdigstilling: april 2010

Finansiering: Kirkerådet

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet skal evaluere demokratireformen i Den norske kirke. Årets del av prosjektet evaluerer gjennomføring av kirkevalget 2009, analyserer valgresultater, og gjennomfører undersøkelser blant kirkemedlemmer og velgere. Samarbeidspartnere er Det teologiske Menighetsfakultet og Institutt for Samfunnsforskning.

Rekruttering til prestestillinger del I, – faktagrunnlag og analyse av sammenhenger

Bemanning: Hans Stifoss-Hanssen (prosjektleder), Ann Kristin Gresaker

Ferdigstilling: mars 2009

Finansiering: Kultur- og kirke departementet

Prosjektbeskrivelse: Målet med prosjektet har vært å innhente systematisk kunnskap om hvilke faktorer som påvirker rekruttering til prestestudiet og til stilling som menighetsprest i Den norske kirke, både på kort og lang sikt. Prosjektet har kartlagt situasjonen i Den norske kirke (2008).

Rekruttering av menighetsprester, del II

Bemanning: Pål Ketil Botvar (prosjektleder), Ann Kristin Gresaker

Ferdigstilling: 2009/2010

Finansiering: Kultur- og kirke departementet

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet undersøker hvorfor prester ønsker å gå inn i/ut av prestedtjeneste i Den norske kirke. Det er gjennomført en spørreundersøkelse av 301 prester i 6 bispedømmer og 17 dybdeintervjuer. Viderefører et kartleggingsprosjekt omkring Den norske kirkes rekrutteringssituasjon.

Presters arbeidsforhold

Bemanning: Ida Marie Høeg (prosjektleder), Ann Kristin Gresaker

Ferdigstilling: september 2009

Finansiering: Presteforeningen

Prosjektbeskrivelse: Undersøke presters arbeidsforhold i ti av landets elleve bispedømmer.

Målsettingen er å gi Den norske kirkes presteforening en oversikt over presters arbeidssituasjon, slik at de har et grunnlag for å utforme en arbeidsgiverpolitikk og foreslå tiltak som kan bedre arbeidsmiljøet for prester.

Presters arbeidsforhold, komparativ og teoretisk sluttdrøfting

Bemanning: Hans Stifoss-Hanssen

Ferdigstilling: august 2010

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet følger opp de to ferdigstilte delene av "Presters arbeidsforhold"; dels ti bispedømmevise rapporter, og dels en samlerapport for hele landet. Disse presenterer resultatene fra en større innsamling av data ved bruk av spørreskjema, og de er publisert i KIFOs notatserie. Denne oppfølgingen vil trekke sammenligninger med annen beslektet forskning, og søke å bidra til den teoretiske diskusjonen om det å arbeide i kirken i vår tid.

Konfirmasjon 2008

Landsdekkende spørreundersøkelse om konfirmasjon / International Research on Confirmation

Bemanning: Bernd Krupka (KUN), Ingrid Reite (IKO), Ida Marie Høeg

Ferdigstilling: Våren 2010

Finansiering: Trosopplæringsreformen, KUN og KIFO

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet omfatter flere landsdekkende spørreundersøkelser om konfirmasjon som retter seg til konfirmanter og konfirmantansvarlige i menigheten. Undersøkelsen inngår i en internasjonal undersøkelse om konfirmasjon initiert og administrert av Universitetet i Tübingen. Analysene av det internasjonale prosjektet skal presenteres i en antologi på Gütersloher Verlagshaus. Det nordiske datamaterialet skal presenteres i en antologi på IKO forlaget.

Kirkestatistikk

Bemanning: Ida Marie Høeg

Ferdigstilling: Løpende

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse:

1. Ivareta KIFOs kontakt med Kirkerådet i arbeidet om å sikre KIFOs rett til å få enkel tilgang på data fra Årsstatistikk for Den norske kirke.
2. Være KIFOs representant i Kirke-Kostra-gruppen (SSB). Påse at SSBs religionsstatistikk framstår som et tjenlig analyseverktøy for KIFO.
3. Påse at NSD's kirkestatistikk framstår som et tjenlig analyseverktøy for KIFO.
4. Kirkestatistikkgruppe KKD/FAD: KIFOs representant i KKD's arbeidsgruppe i kirkestatistikk. Gruppen er blitt initiert ut fra KKD's ønske om en gjennomgang av utfordringer, roller og ansvarsfordeling på feltet kirkestatistikk.

Menighetsutvikling i folkekirken

Et 3-årig FoU-prosjekt i perioden 2008-2011 i regi av Det teologiske Menighetsfakultet.

Bemanning: Ida Marie Høeg

Ferdigstilling: Våren 2010

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: KIFOs bidrag til prosjektet er å skaffe til veie demografiske, sosiale og religiøse data om befolkningen og medlemmene i et antall sokn i Tunsberg og Møre bispedømme. Hensikten er

at rapportene om soknene skal øke de ansatte i menigheten og menighetsmedlemmenes kunnskap om eget sokn. Prosjektet er et samarbeid mellom KIFO og Det teologiske Menighetsfakultet. I 2009 leverte KIFO data for soknene Vestfossen, Hedrum, Ikornnes og Sykkylven.

Tilstandsrapport for Den norske kirke

Bemanning: Ida Marie Høeg (prosjektleder) Pål Ketil Botvar, Olaf Agedal og Per Tanggaard (Kirkerådet)

Ferdigstilling: Høsten 2009

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Rapporten tar for seg endringer i oppslutningen om kirken, hva som forårsaker inn- og utmeldinger og hva som opprettholder relasjon og tilknytning til kirken. På grunnlag av registerdata fra 2008 og 2009, sett i sammenheng med de siste ti årene, og med et viktig historisk bakteppe fra tidsrommet 1960 til 1994 har vi studert medlemskapet. Tilstandsrapporten består av fire deler: Kollektiv utmelding 1960-1994, Medlemskap i Den norske kirke, Kirkevalget i 2009 og endringer i medlemsregisteret, statistikk for Den norske kirke. Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

2. Religionen i samfunnet og den religiøse pluralismen

Dette satsningsområdet fokuserer særlig på

- ulike aspekter ved religionens framreden i det offentlige rommet
- kirkene og kulturen i lokalsamfunnet
- kirkene og det endrede religionsbildet

The role of religion in the public sphere. A comparative study of the five Nordic countries. (NOREL)

Bemanning: Inger Furseth, Anders Bäckström, Lene Kühle, Kati Niemelä, PeturPetursson, Pål Repstad, Ulla Schmidt, Pål Ketil Botvar, Knut Lundby, Mia Lövheim, Kimmo Ketola, Kimmo Kääriäinen, Lars Ahlin, Per Pettersson, Henrik Reintoft Christensen

Ferdigstilling: 2013

Finansiering: Nordisk samarbejdsnævn for humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning (NOS-HS)/NORDCORP, KIFO

Prosjektbeskrivelse: Store religiøse endringer har funnet sted i Danmark, Norge, Sverige, Finland og Island. Disse gjelder både endringer i forholdet mellom kirke og stat, så vel som veksten av nye religiøse minoriteter som krever like muligheter og roller i den offentlige sfære. Med uttrykket "den offentlige sfære" mener vi her staten, politikken, massemediene og sivilsamfunnet. Dette 4-års prosjektet (2009-2013) vil systematisk sammenlikne religiøs endring i de fem nordiske landene for de siste 20 årene ved å velge tre år som skal studeres mer grundig: 1988, 1998, 2008. Vi vil konsentrere oss om fire temaer: 1. Stat og religion, 2. Religionens rolle i offentlig politikk, 3. Religion og media, og 4. Religionens rolle i sivilsamfunnet. Undersøkelsene vil bli basert på en rekke kvantitative og kvalitative data og funnene vil bli tolket innen samfunnsvitenskapelige teorier om sivilsamfunnet og sosial kapital. Forskningen vil bli utført av seniorforskere fra alle de fem nordiske landene, så vel som to doktorgradsstipendiater. Fire forskerkonferanser vil bli avholdt i løpet av prosjektperioden. Hensikten er å bidra med fremragende forskning på religionens endrede rolle i den offentlige sfære.

Kultur i kyrkja – kulturaktiviteter i Den norske kirke

Bemanning: Helene Egeland og Olaf Agedal

Ferdigstilling: april 2010

Finansiering: Kirkerådet

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet er ei kartlegging av kulturaktivitetar i to bispedømme i Den Norske kyrkja (Tunsberg og Sør-Hålogaland) etter oppdrag frå Kyrkerådet. Data frå prosjektet vil også bli analysert vidare i prosjekt "Kulturkyrkja"

"Kulturkyrkja"

Bemanning: Olaf Agedal

Ferdigstilling: 2011

Finansiering: KIFO-tid + arbeid med ekstern finansiering

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet skal beskrive og analysere kyrkjer som kulturarena i lokalt kulturliv.

Prosjektet er basert på casestudier, surveydata og registerdata.

Prosjektet bygger vidare på ein pågåande studie, finansiert av Norsk Kulturråd, om lokalt kulturliv i endring. Prosjektet inngår som ein del av paraplyprosjektet "Religion som estetiserende praksis" ved Universitetet i Agder, finansiert av Norges Forskningsråd.

Religion i Norge 2008. ISSP-survey

Bemanning: Ulla Schmidt, Pål Ketil Botvar (redaktører for bokprosjekt), Olaf Agedal, Ida Marie Høeg, Pål Repstad

Ferdigstilling: juni 2010

Finansiering: KIFO/Areopagos

Prosjektbeskrivelse: Dette prosjektet analyserer og diskuterer hvordan religion og religiøsitet fremtrer i Norge i dag. Det handler blant annet om religiøs tro og praksis, nye ritualer, alternativ religiøsitet, tradering av religion, religion og likestilling, religiøst mangfold, religion og offentlighet, medialisering av religion, religion og moral. Religion 2008 er en gjentakelse av tidligere omfattende spørreundersøkelser omkring nordmenns forhold til religion, (1991 og 1998). Planen er å utgi en norsk-språklig bok på Universitetsforlaget som involverer bidrag fra en rekke KIFO-tilknyttede forskere.

«Velkommen til oss» Ritualisering av livets begynnelse

Bemanning: Ida Marie Høeg

Ferdigstilling: Levert desember 2008, disputerte august 2009.

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet er en komparativ undersøkelse av ritualisering av livets begynnelse. I prosjektet undersøkes foreldres opplevels- og meningsramme for ritualisering i feltene: Barnedåp i Den norske kirke, humanistisk navnefest i Human-Etisk Forbund, nyreligiøs navnefest i det nyreligiøse feltet og privat navnefest i det som har fått benevnelsen det allmenne sosiale feltet, og ser på om og på hvilke måter ritualiseringene er bærere av mening, og på hvilke områder de ulike ritualiseringene er sammenfallende og forskjellige i erfaringer og fortolkninger. Undersøkelsen baserer seg på kvalitative intervjuer med 19 forelderpar og en enslig mor foretatt i tidsrommet september 2003 - januar 2004.

Skjebnetro, selvutvikling og samfunnsengasjement

Bemanning: Pål Ketil Botvar

Ferdigstilling: 2009

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Dette er et PhD-prosjekt som ble avsluttet med prøveforelesning 29.10.09 og disputas 30.10.09. Prosjektet så blant annet på hvilke politiske implikasjoner alternativ religiøsitet har sett i forhold til tradisjonell kirkeorientert religiøsitet.

Norske studenters forhold til religion og åndelighet

Bemanning: Pål Ketil Botvar

Ferdigstilling: 2009

Finansiering: Københavns universitet

Prosjektbeskrivelse: Dette er et data-innsamlingsprosjekt hvor et spørreskjema med ca- 30 spørsmål ble testet ut på ca. 500 studenter fra UiO; Høgskolen i Oslo og UiA. Dataene skal inngå i et internasjonalt prosjekt om alternativ religiøsitet, ledet av Peter Gundelach ved Københavns Universitet. Datainnsamlingen ble finansiert av Københavns Universitet.

Moderne sosiologer om religion

Bemanning: Inger Furseth, Pål Repstad

Ferdigstilling: 2012

Finansiering: Norsk Faglig Forfatter- og Oversetterforening (NFF)/KIFO

Prosjektbeskrivelse: Dette er et bokprosjekt i samarbeid med Pål Repstad. Boken tar for seg moderne sosiologiske teoretikere og deres syn på religion. Boken omfatter flere sentrale sosiologer, slik som blant annet Jürgen Habermas, Pierre Bourdieu, Zygmunt Bauman og Anthony Giddens, og den gir først en presentasjon av hovedtrekkene i deres tenkning før den trekker frem deres analyser av religionens rolle i det moderne samfunn. Den forsøker videre å vise hvordan moderne sosiologisk teori kan være fruktbar og anvendes i studier av religion. Den norske utgaven vil bli utgitt av Universitetsforlaget. En engelsk versjon skrives parallelt med den norske.

Immigrant Muslim Women in Los Angeles

Bemanning: Inger Furseth

Ferdigstilling: 2010

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Denne studien analyserer religiøs praksis og religiøse oppfatninger til muslimske innvandrerkvinner i Los Angeles-området. Undersøkelsen er basert på 26 livsfortellingsintervjuer, som ble utført i løpet av 2003-2007, så vel som deltakende observasjon. Intervjuene dreier seg om kvinnenes religiøse praksis, deres aktiviteter i moskeer og islamske sentre, og deres syn på relevante saker i den muslimske verden. Studien gir viktig innsikt og informasjon om de varierende syn og praksis som finnes blant religiøst aktive muslimske kvinner, noe som skaper et verdifull komparativt case for studier av europeiske og norske muslimer. Undersøkelsen vil resultere i artikler og et bokmanus.

Livsriter og livsfaser som religions- og livssynspolitisk utfordring

Bemanning: Inger Furseth, Ingvill Thorson Plesner, Berit Thorbjørnsrud, Alexa Døving, Nora Preston, Njaal Høstmælingen

Ferdigstilling: 2009

Finansiering: Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)

Prosjektbeskrivelse: Dette er et forskningsbasert utredningsprosjekt som kartlegger og analyserer religionspolitiske utfordringer forbundet med tros- og livssynssamfunns tilretteleggelse for sine medlemmers behov knyttet til bestemte livsriter og livsfaser. Hensikten er å vurdere hvordan disse utfordringene bør håndteres i lys av retten til religions- og livssynsfrihet og prinsippet om likebehandling. Prosjektet ledes og gjennomføres av Senter for Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) etter initiativ og med finansiering fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL). I prosjektets forskergruppe inngår personer fra Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS), Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) og KIFO. Aktiviteten har bestått av intervjuer, analyse, skriving av rapport, formidling.

3. Kirker, religion og etikk

KIFOs forskning fokuserer på

- kirkers og trossamfunns engasjement i etiske spørsmål
- religion og samfunnets verdigrunnlag
- profesjon, profesjonsetikk og religion

Bioetikk, offentlighet og Den norske kirke

Bemanning: Ulla Schmidt

Ferdigstilling: 2009

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Dette prosjektet analyserer og diskuterer forholdet mellom religion og bioetikk i Norge. En del av prosjektet analyserer og diskuterer hvilken rolle og plass religion har i norsk bioetisk diskusjon. En annen del av prosjektet analyserer og diskuterer hvordan Den norske kirke arbeider med bioetiske spørsmål i forhold til offentligheten. Prosjektet publiseres i tre artikler i 2010: en i en norsk-språklig bok (Abstrakt forlag) om bioetikk i verdensreligionene, og to i internasjonale bokutgivelser (ved forlagene Brill og de Gruyter)

Values, religion and human rights (VRHR)

Bemanning: Pål Ketil Botvar/Hans Stifoss-Hanssen

Ferdigstilling: 2010

Finansiering: Culcom/UiO (TF), KIFO

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet er del av et internasjonalt forskningsprosjekt hvor teologisk fakultet UiO v/Trygve Wyller er norsk prosjektleder. Internasjonal prosjektleder: Johannes van der Ven, Radboud Universitet Nijmegen, Nederland. Den norske delen består av en spørreundersøkelse til ca. 600 Oslo-ungdommer. Tema for undersøkelsen er forholdet mellom religion, verdier og holdninger til menneskerettigheter. I 2010 planlegges det artikler til bøker redigert av Johannes Van der ven og Trygve Wyller, samt en tidsskriftartikkel sammen med Anders Sjøborg, University of Uppsala.

Empirisk forskning og kristen etikk

Bemanning: Ulla Schmidt

Ferdigstilling: 2009

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Dette prosjektet diskuterer hvordan empirisk samfunnsvitenskapelig forskning kan ha betydning for kristen etikk forstått som en konstruktiv og normativ virksomhet.

Poverty and Human Dignity

Bemanning: Ulla Schmidt

Ferdigstilling: Er ferdigstilt og levert i 2009. Kommer i nytt tidsskrift: Diaconia. Journal for the Studies of Christian Social Practice, (Vandenhoeck & Ruprecht) mars 2010.

Finansiering: KIFO

Prosjektet er en bearbeiding av key-note lecture holdt ved den 2. internasjonale diakoni-konferansen, Oslo 2008. I artikkelen diskuterer jeg forholdet mellom fattigdom og menneskelig verdighet.

6. PUBLIKASJONER OG FORMIDLING I 2009

I KIFOs egne publikasjonsserier er det gitt ut: KIFO Perspektiv nr 19, se under Bøker, samt KIFO Notat nr 1 – 7/2009, se under Institusjonsrapporter.

Bøker

Harald Hegstad 2009. *Den virkelige kirke. Bidrag til ekklesiologien*. KIFO Perspektiv nr 19. Trondheim: Tapir akademisk forlag. (Vitenskapelig nivå 1).

Olaf Aagedal, Helene Egeland og Mariann Villa 2009. *Lokalt kulturliv i endring*. Bergen: Fagbokforlaget. (Vitenskapelig nivå 1).

Artikler i bøker

Pål Ketil Botvar

- Scandinavian Folk Churches, Chauvinism and Xenophobia. I *Holy Nations and Global Identities Civil Religion, Nationalism, and Globalisation*, Annika Hvithamar, Margit Warburg og Brian Arly Jacobsen (eds.), 183 – 197. The Netherlands: Brill. (Vitenskapelig nivå 2).

Inger Furseth

- Religion in the works of Habermas, Bourdieu, and Foucault. I *Oxford Handbook of the Sociology of Religion*, Peter Clarke (ed.), 98-115. Oxford: Oxford University Press. (Vitenskapelig nivå 2).

Ida Marie Høeg

- Konfirmasjonstiden har vært bra – jeg har fått litt mer kunnskap og har hatt det fint sammen med andre konfirmanter. I *Samfunnet i gudstjenesten*, Stig Lægdene (red.), 221-237. Tromsø: KUN. Kirkelig utdanningscenter i nord. (Praktisk kirkelig årbok)

Hans Stifoss-Hanssen

- Når livet raser sammen. Diakonens identitet, ritualer som diakoni, og diakonens yrkesrolle. I *Diakoni – en kritisk lesebok*, KI Johannessen, K Jordheim, KK Korslien (red.), 169 – 180. Trondheim: Tapir Akademiske. (Vitenskapelig nivå 1)
- Broken bodies and the hospital as a healing community. I *Broken Bodies and Healing Communities: the Challenge of HIV and AIDS in the South African Context*. Neville Richardson (ed.), 190 – 208. Pietermaritzburg: Cluster Publications.

Pål Repstad

- Civil Religion in an Age of Changing Churches and Societies. A Look at the Nordic Situation. I *Holy Nations and Global Identities. Civil Religion, Nationalism, and Globalisation*, Annika Hvithamar, Margit Warburg og Brian Arly Jacobsen (red.), 199-214. Leiden: Brill. ((Vitenskapelig nivå 2).
- Sosiologisk blick på Jehovas vitner. I *Jehovas vitner. En flerfaglig studie*, Hege Ringnes og Helje Sødal (red.), 50-66. Oslo: Universitetsforlaget. (Vitenskapelig nivå 1)
- Charles Taylor og religionssociologien. I *Religionssociologi i brytningstider. En vänbok til Curt Dahlgren, Anna Davidsson Bremborg m.fl. (red.), Volume 7: 66-80*. Lund: Lund Studies in Sociology of Religion, Lunds universitet.

Artikler i tidsskrifter

Pål Ketil Botvar

- Alternativ Religion – a New Political Cleavage? An Analysis of Norwegian Survey Data on New Forms of Spirituality. *Politics and Religion* 2009(2): 378-394.

Ulla Schmidt

- Christian ethics and empirical research. *Studia Theologica Nordic Journal of Theology*, 63 (1): 67 – 88. (Vitenskapelig nivå 2)

Hans Stifoss-Hanssen

- Seremonienes stilling i dagens samfunn – trender. Data og gjetninger om ritualer. *Humanist*, 2009(1): 16 – 24.

Pål Repstad

- A softer God and a more positive anthropology: Changes in a religiously strict region in Norway. *Religion* (39): 126-131. (Vitenskapelig nivå 2).

Olaf Aagedal

- Frå 2005 til 2014. Kva kan Grunnlovsjubileet lære av unionsjubileet? *Syn og Segn*, 116(1): 84 – 94.

Institusjonsrapporter el. lign.

Pål Ketil Botvar

- Fail, retry, delete...? Kirkevalget medførte betydelige endringer i Den norske kirkes medlemsregister. I *Tilstandsrapport for Den norske kirke 2009*, Ida Marie Høeg (red.), 53-63. Oslo: KIFO.

Ann Kristin Gresaker

- *Prestemangel? Rekruttering til menighetspreststillinger i Den norske kirke*. KIFO Notat nr 4/2009 (94 s) Oslo: KIFO
- *I gode og onde dager... Trivsel, belastninger og slutteverdier blant menighetsprester i Den norske kirke*. KIFO Notat nr 6/2009 (96 s) Oslo: KIFO
- Sammen med Ida Marie Høeg: *Prest i Den norske kirke. En rapport om presters arbeidsforhold*. KIFO Notat nr. 5 /2009 (132 s) Oslo: KIFO

Ida Marie Høeg

- *Prest i Nidaros. En rapport om presters arbeidsforhold i Nidaros Bispedømme*. KIFO Notat nr 1/2009 (91 s) Oslo: KIFO
- *Prest i Agder og Telemark. En rapport om presters arbeidsforhold i Agder og Telemark Bispedømme*. KIFO Notat nr 2/2009 (92 s) Oslo: KIFO
- *Prest i Bjørgvin. En rapport om presters arbeidsforhold i Bjørgvin Bispedømme*. KIFO Notat nr 3/2009 (86 s) Oslo: KIFO
- Sammen med Ann Kristin Gresaker. *Prest i Den norske kirke. En rapport om presters arbeidsforhold*. KIFO Notat nr. 5 /2009 (132 s) Oslo: KIFO
- (red.) *Tilstandsrapport for Den norske kirke 2009*. KIFO Notat nr. 7 /2009 (86 s) Oslo: KIFO
- Medlemskap i Den norske kirke. I *Tilstandsrapport for Den norske kirke 2009*, Ida Marie Høeg (red.), 23-52. Oslo: KIFO.

Olaf Aagedal

- Oppbrot frå statskyrkja. I *Tilstandsrapport for Den norske kirke 2009*, Ida Marie Høeg (red.), 9 - 21. Oslo: KIFO

Doktoravhandlingar

Pål Ketil Botvar 2009. *Skjebnetro, selvutvikling og samfunnsengasjement. Den politiske betydningen av ulike former for religiøsitet blant norske velgere*. Doktoravhandlingar ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, nr. 191.

Ida Marie Høeg 2009. "Velkommen til oss" *Ritualisering av livets begynnelse*. Avhandling for graden philosophiae doctor (PhD). Bergen: Universitetet i Bergen.

Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift/fagtidsskrift:

Ulla Schmidt

- Peter Gundelach, Hans Raun Iversen, Margit Warburg (red.) 2008. I hjertet af Danmark. Institutioner og mentaliteter. Hasn Reitzels Forlag. *Nordic Journal of Religion and Society*, 22(2): 195-199. (Vitenskapelig nivå 2).

Framtreden i media: kronikker, artikler, intervjuer

Pål Ketil Botvar

- *Aften Aften*. Unge religiøse har radikale ideer. Kronikk. Medforfatter: Trygve Wyller, 7. april.
- *Aftenposten*. Religionens plass i offentligheten. Kronikk. Medforfatter: Ulla Schmidt. 4. juni.
- *Morgenbladet*. En tro for deg, en tro for meg. Kronikk. 5. juni.
- *Aftenposten*. Gudstroen daler ned i skjul. Intervju. 11. mai.
- *Vårt Land*. Nytt norsk religionskart. Intervju. 12. mai.
- *Klassekampen*. Vil redde jorda. Intervju. 31. oktober.
- *Klassekampen*. Viktig at Kirka er norsk. Intervju. 17. november.
- *Vårt Land*. Forskeren som elsker tegneserier. Intervju. 7. desember.
- *Fredrikstad Blad*. Jakten på sitt eget kirkerom. Intervju 24. desember.

Inger Furseth

- *Dagsavisen*. Religion i den offentlige sfære. Kronikk 17. mars.
- *ISA Newsletter by the Research Committee* 22, 5: 4. Artikkel: Current state of the sociology of religion – with an emphasis on the Nordic countries.
- *NRK P2*, Migrapolis. Intervju om livsfaseriter på sykehus og sykehjem. 15. november
- *Det nye*. Kvinner er mer religiøse enn menn. Intervju 4. desember

Ida Marie Høeg

- *Nordlys*. Kirkelige konfirmanter er svake i troen. Intervju 10. mars. Artikkelen ble en *NTB melding* og ble gjengitt på nettutgavene til *Adresseavisa*, *NRK*, *Romsdal budstikke*, *Jalsbergavisen*, *TV 2*, *VG*, *Agderposten*, *Ranabladet*, *Romerikes Blad*, *Asker og Bærum budstikke*, *Forskning.no*, *bt.no*, *siste.no*, *Halden Arbeiderblad*, *DagenMagazinet*, *Finnmark Dagblad* og den danske avisa *Kristeligt Dagblad*.
- *Vårt Land* (vl.no). Konfirmanter får et mer positivt syn på kristendommen. Intervju 10. mars.
- *Aftenposten*. Én av fire prester møter veggen. Intervju 10. mars.
- *Finnmark Dagblad*. Så fast ein borg. Intervju 2. mai.
- *Haugesund avis*. Luksusklokke i konfirmasjonsgave. Intervju 2. mai.
- *Vårt Land*. Mer enn et pengedyrss. Intervju 2. mai.
- *Vårt Land*. Konfirmantene: Ikke viktigste å lære mer. Intervju 9. mai.
- *Bergens tidende*. Dåp og navnefest viktig for parforhold. Intervju 20. oktober.

- *Budstikka*. Flere dropper prest og bønn. Intervju 16. november.
- *fritanke.no*. Humanistisk gravferd øker i Asker og Bærum.

Pål Repstad

- *TV2*. Intervjuinnslag i TV-programmet *Gud + Sørlandet = sant?* 18.januar.
- *Sosiolognytt* nr 3/2009, s. 16-19 "Hver tredje kvinnelige sosiolog ber til Gud." Intervju om norske sosiologer og religion.

Ulla Schmidt

- *Aftenposten*. Religionens plass i offentligheten. Kronikk (sammen med Pål Ketil Botvar) 4. juni.
- *Aftenposten*, *Klassekampen*, div. avisintervjuer i forbindelse med kirkevalget 2009.
- *NRK P2*, Verdibørsen. Medvirket i fast, månedlig panel om nyheter om religion, (4 ganger høsten 2009)

Olaf Aagedal

- *NRK P1*, Norgesglasset. Vekkelser. Intervju 4. februar.
- *Vårt Land*. Setter følelser i brann. Intervju om kirkebranner. 3. juni
- *NRK P2*, Dagsnytt 18. Den norske statsborgerseremonien. Intervju 19. oktober.
- *Ny Tid*. Noe er i ferd med å skje. Presentasjon av prosjektet Lokalt kulturliv i endring. 30. oktober.
- *NRK-P2*, Kulturnytt. Endringer i lokalt kulturliv. Intervju 13. november.
- *Aftenposten*. Festivaler gir lokal selvtillit. Intervju 17. november.
- *Vårt Land*. Kunsten å være kulturkommune. Presentasjon av prosjekt om kulturliv. 30. oktober.
- *Dag og Tid*. Den kulturelle overoptimismen. Intervju 4. desember.
- *Finnmarken*. Ny kultur skaper skiller. Intervju 9. desember.
- *Aftenposten*. Ti teser om lokal kultur. Kronikk 11. desember.
- *NRK-P1*, Østlandssendingen. Symboler i forhold til død. Intervju 22. desember.

Opposisjon eller vurdering ved doktordisputaser

Inger Furseth

- Medlem av dr.gradskomite for Martha Middlemiss LéMon, Uppsala Universitet.

Pål Repstad

- Opponent for Iben Krogsdal, Det teologiske fakultet, Aarhus universitet. 17. april 2009
- Opponent for Ina Rosen, Teologiska institutionen, Lunds universitet. 7. september 2009

Invitert presentasjon ved vitenskapelig konferanse

Inger Furseth

- Comments to José Casanova: The social dimension of religion in civil society – A comparative Europe/US perspective. The social dimension of religion in civil society Conference. Esta Sköndal högskola, Stockholm. 17. september 2009

Pål Repstad

- Eliter i Den norske kirke. Foredrag ved Vinterseminaret, Norsk sosiologiforening, Spitsbergseter. 30.januar – 1. februar 2009
- What has happened in Nordic religion since the Nordic study from the 1980s? Trends and challenges for research. Foredrag på the first NOREL seminar, Holmenkollen Park Hotel, Oslo. 24.-26. september 2009

Ulla Schmidt

- Religion in Norwegian bioethical discourse, Foredrag ved konferansen: Religion in bioethischen Diskursen, Evangelisch Theologische Fakultät, Ludwig Maximilians Universität München. 19. februar 2009

Hans Stifoss-Hanssen

- Ritualer ved alvorlig sykdom. Norsk religionspsykologisk fagforum årskonferanse. 4. mai 2009

Olaf Agedal

- Lokalt kulturliv som utenrikspolitikk. Foredrag på forskerkonferanse / work-shop, Voksenkollen Oslo. Arr: Norsk Kulturråd. 20. januar 2009
- Iscenesetjing av den norske statsborgarseremonien. Foredrag på forskerkonferanse Universitetet i Oslo. Arr: CULCOM / Arbeids- og inkluderingsdepartementet. 19. oktober 2009

Annen presentasjon ved vitenskapelig konferanse

Pål Ketil Botvar

- Religion, gender, and Human Rights attitudes. A report from a survey among young adult in Oslo. (VHRH-prosjekt). Slutt-konferansen i Wave-prosjektet Uppsala. 26.-28. mars 2009.
- Secularisation, sacralisation – or both? Religious change in Norway 1991 – 2008. (ISSP prosjekt). Europeisk religionssociologisk konferanse i Santiago de Compostela, Spania, 27. juni-1. juli 2009

Inger Furseth

- Contemporary sociology on ethnicity, race, and multi-religious society. International Society for the Sociology of Religion (SISR), Santiago de Compostela, 27.-31. juli 2009
- Could Sheila have been a Muslim? Religious individualism and subjectivism among Muslim women in the LA area. Panel on Islamic Piety and Gender Relationships among Contemporary Muslims, Australian Anthropological Society Annual Conference 2009, Sydney, December 9-11.2009

Ulla Schmidt

- Religion og verdier – presentasjon av sentrale resultater fra religionsundersøkelsen 2008. KIFO seminar 11. mai 2009
- Indikatorer for analyse av forholdet mellom stat og religion i nordiske land. Innlegg på NOREL-seminar, Oslo. 24. september 2009

Foredrag og gjesteforelesninger

Pål Ketil Botvar

- Endringer i nordmenns religiøsitet 1991-2008 og nordmenns holdninger til religion i offentligheten. Innlegg på KIFO-seminaret 11. mai 2009
- Norwegian youth and attitudes on Human Rights. Innlegg på TF 8. oktober 2009
- Betydningen av geografi og omdømme. Innlegg på KKD's seminar om presterekruttering 14. desember 2009
- Politics and religion in Norway 1988-2008. Innlegg på NOREL-seminar på Holmenkollen Park Hotel 24.-25. september 2009
- Nyreligiøsitetens to ansikter. Innlegg på Egedeinstuttes seminar om boka til Per Magne Aadnanes sin bok Gud og kvarmann, MF 27. november 2009

Inger Furseth

- Hvordan tenke strategisk rundt publisering? Ligestillingsseminar, Teologisk Fakultet, Universitetet i Oslo. 27. januar 2009

- Religiøs betjening på sykehus. Samarbeidsrådet for tro- og livssyn. 23. februar 2009
- Metodismens rolle i fremveksten av religiøse og sosiale bevegelser i Norge. Betanien. 26. februar 2009
- Religionens rolle i offentlige institusjoner. Interkult-seminaret: Religionsmangfold i sekulære institusjoner, Høgskolen i Oslo. 29. april 2009

Ida Marie Høeg

- Presters arbeidsforhold i Nidaros. Foredrag på Prostekonferanse på Stiklestad i Nidaros bispedømme. 4. februar 2009
- Religion - livsfaser og tradering. KIFO-seminar, 11. mai 2009
- Presters arbeidsforhold i Bjørgvin. Foredrag på prostekonferanse i Jølster i Bjørgvin bispedømme. 14. oktober 2009
- Demografiske og kirkestatistiske data på soknenivå. Seminar om: Statistiske data og menighetsutvikling. Det teologiske menighetsfakultet. 19. februar 2009
- Konfirmasjon og samfunn: Vennskap tro og tradisjon. Kirkelig utdanningscenter i Nord 10 årsjubileum, Tromsø. 19.-20. mars 2009
- Klassisk og moderne ritualeforsknings anvendelighet i forbindelse med nutidig navngivningspraksis. Prøveforelesning oppgitt emne. Universitetet i Bergen. 29. august 2009

Pål Repstad

- Kommentarinlegg på arbeidsseminaret Lokalt kulturliv i endring, arr. Norsk kulturråd, Voksenåsen 20. januar 2009
- Religiøst engasjement og holdninger til kjønnsroller og likestilling. Framlegg (sammen med May-Linda Magnussen) på KIFO-seminaret 11. mai 2009
- Julekonsertar som kyrkjeleg kulturprofilering. Foredrag på KIFO-seminaret "Kulturkyrkja og pilegrimskyrkja" 7. desember 2009. Samme sted deltakelse i avsluttende panel: Kyrkjepolitiske, kultupolitiske og forskningsmessige utfordringar.

Ulla Schmidt

- Religion and Public Sphere, gjesteforelesning ved seminaret Evangelische Kirchen, Staat und Gesellschaft in Europa, Reformierten Kollegium, Debrecen, Ungarn. 10. februar 2009

Hans Stifoss-Hanssen

- Presters arbeidsforhold, PF generalforsamling 22. september 2009
- Presters arbeidsforhold, kirkelig ledersamling, KKD, 21. oktober 2009

Olaf Aagedal

- Hva er en menighet, samfunnsvitenskapelig belyst? Foredrag på misjonshøgskolen Stavanger. Arrangør: Kirkerådet og Stavanger Bispedømme. 31. august 2009
- Ti teser om lokalt kulturliv i endring. Åpningsforedrag på Kulturrådets årskonferanse, Arendal. Arrangør: Norsk Kulturråd. 18. november 2009

Konferansedeltakelse uten framlegg

Pål Ketil Botvar

- Seminar om rekruttering til kirkelige stillinger. Arr: KIFO, Oslo. 17. mars 2009

Ulla Schmidt

- Society of Christian Ethics, og Lutheran Ethicists Gathering, Chicago, 7. – 12. januar 2009
- Societas Ethica / European Society for Research in Ethics, Annual meeting. Warszawa, 19.-23. august 2009

Olaf Aagedal

- Grenser for fall. Rullende seminar Kirkenes – Nikel. Arr: Barents Instituttet, Høgskolen i Finnmark, Sør-Varanger kommune, Petchenga kommune. 29.-30. januar 2009
- Førdekonferansen. Om kultur og regional utvikling. Arr: Folkemusikkfestivalen i Førde. 2.-3. juni 2009
- Kulturarv og stedsidentitet. Arr: NIKU, Oslo, 14. desember 2009

Annet faglig

Inger Furseth

- Redaktør sammen med Pål Repstad i *Nordic Journal of Religion and Society* 2004-. Redaksjonssekretær i 2009
- Styremedlem i Research Committee 22 i International Sociology Association.
- Medlem av arrangementskomiteen for Nordic Conference in the Sociology of Religion, Kristiansand 2010.
- Ledet sesjonen "Religion, migration and diaspora" på 30th International Society for the Sociology of Religion (SISR) Conference, Santiago de Compostela, 27.-31. juli 2009
- Arrangerte og ledet "First NOREL Conference 2009", Oslo. September 24.-25. 2009

Ida Marie Høeg

- Møte i forskningsgruppa for konfirmasjonsprosjektet, Faculty of Theology of the University of Zürich. 11.-12. februar 2009
- Møte i forskningsgruppa for konfirmasjonsprosjektet, Faculty of Theology of the University of Tübingen. 1.-3. april 2009

Pål Repstad

- Veiledet ferdig Pål Ketil Botvars avhandling tidlig i året. Den ble godkjent og disputert over i 2009.
- Redaktør (sammen med Inger Furseth) for *Nordic Journal of Religion and Society*.

Ulla Schmidt

- Respons på foredrag av Håkon Lorentsen om kirkelige reformer, KIFOs representantskapsmøte, 16. juni 2009

Olaf Aagedal

- Ansvarleg for programplanlegging og gjennomføring av KIFO-seminar med tema Kulturkyrkja og pilegrimskyrkja. Oslo, 7. desember 2009